

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Financiën, heeft over de Beleidsdoorlichting exportkredietgarantie (Kamerstuk 31 935, nr. 14) de navolgende vragen ter beantwoording aan de Minister van Financiën voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Eeden

- Nr. Vraag
- 1 Kunt u aangeven voor export naar welke landen of regio het meest een beroep wordt gedaan op de Exportkredietgarantieregeling / Exportkredietverzekeringsfaciliteit (EKV/EKG)?
  - 2 Kunt u aangeven hoe groot het maximale risico op de EKG in de afgelopen vijf jaar is geweest? Voor hoeveel stond de overheid de afgelopen jaren maximaal garant?
  - 3 Wat is het effect op het EMU-saldo en de EMU-schuld als events zich voordoen (bijvoorbeeld alle events, de helft van de events of een kwart)?
  - 4 Wat is de grootste individuele «garantie» die er gegeven is? Kunt u aangeven hoe de verdeling van de groottes van de garanties verloopt? Zijn er bijvoorbeeld veel kleine garanties, of veel van een bepaalde grootte?
  - 5 Welke rating agencies worden gebruikt bij het vaststellen van banklimieten?
  - 6 Worden er ook nog andere risico-analyses van de banken gemaakt? Zo ja, hoe en door wie? Waar wordt naar gekeken?
  - 7 Is het mogelijk dat de banklimiet wordt verlaagd als er de verwachting is dat de rating geen goed beeld geeft van de risico's van een financierende bank?
  - 8 Welke rol spelen de ratings bij het vaststellen van de premie? Worden er ook andere benchmarks gebruikt, zoals bijvoorbeeld de leverage ratio?
  - 9 Wat is de verwachting voor het aantal af te geven exportkredietgaranties in 2015? Is er een garantieplafond voor de EKG? Zo ja, hoe hoog is dit plafond?
  - 10 Exportfinanciering wordt verzorgd in de vorm van een leverancierskrediet of van een afnemers/koperskrediet. Hoe is de verhouding tussen deze twee vormen van krediet in de praktijk van de Nederlandse EKV?
  - 11 Wat is de reden dat in het eurogebied twee keer zoveel exporten door kredietverzekeraars worden verzekerd dan in de rest van de wereld?
  - 12 Waarom wordt de exportkredietgarantie als financieel product niet door de financiële wereld zelf verzorgd, nu die financiële wereld in rustiger vaarwater is gekomen?
  - 13 Kunnen alle banken met een voldoende rating gebruik maken van de EKG, of is dit instrument alleen toegankelijk voor Nederlandse banken?
  - 14 Hoe zijn de baten van de EKG verdeeld over de exporteur(en), de bank(en) en de investeerder(s)?
  - 15 Welke investeerders/institutionele beleggers hebben tot nu toe gebruik gemaakt van de EKG?
  - 16 Hoe wordt de keuze voor de vier aangeboden uitvoeringsvarianten – overdrachtsvariant, herfinancieringsvariant, pandbriefvariant, notes-variant – van de EKG bepaald, en door wie?
  - 17 In tabel 2 van de beleidsdoorlichting wordt de Nederlandse financieringsondersteuning voor exporteurs vergeleken met 15 andere benchmarklanden. Is het mogelijk een vergelijking te maken met uitsluitend andere landen die net als Nederland alleen «pure cover» bieden, en zo ja, hoe ziet dat beeld eruit?
  - 18 Welke mogelijkheden bestaan er om de aangegeven Nederlandse achterstand ten opzichte van het internationale level playing field weg te nemen door in te zetten op gelijke (Europese) regelgeving voor alle EU-lidstaten?
  - 19 Welke is de achtergrond dat veel landen in tegenstelling tot Nederland naast «pure cover» ook voor «direct lending» aanbieden?

- Nr. Vraag
- 20 Welke definitie wordt gehanteerd voor het vaststellen of een steunmaatregel marktversturend werkt, welke criteria worden hiervoor gehanteerd?
- 21 Op grond van welke gegevens wordt geconstateerd dat het Nederlandse bedrijfsleven ook met de invoering van de EKV/EKG structureel op achterstand blijft ten opzichte van de buitenlandse concurrentie?
- 22 Streeft u naar een internationaal gelijk speelveld voor exportkredieten, of wordt de voorkeur gegeven aan een beleid dat bewust aanstuurt op de ontwikkeling van instrumenten die zich onderscheiden van het aanbod in andere omringende en vergelijkbare exportlanden?
- 23 Van de EKV publiceert Atradius DSB transactieoverzichten. Kan in een dergelijke publicatie van EKG gesteunde transacties worden voorzien?
- 24 Welke consequenties heeft een default van een EKV gesteunde transactie voor een eventueel daaraan gekoppelde EKG?
- 25 Hoe wordt de in de beleidsdoorlichting genoemde continue dialoog met de sector (exporteurs, banken en investeerders) vormgegeven?
- 26 Kan een overzicht gegeven worden van de in 2013 en 2014 afgegeven financieringspolissen?
- 27 Kan een EKG-dekking worden verstrekt na afgifte van een financieringspolis, of worden beide producten bij voorkeur gelijktijdig verstrekt?
- 28 Hoe groot is het percentage EKG-dekkingen van alle financieringspolissen in 2013 en 2014 (gemeten naar volume van de transacties en naar het aantal transacties)?
- 29 Kunnen de transactiekosten van een EKG worden gespecificeerd, en voor wiens rekening zijn deze kosten precies? Welke baten staan daar tegenover?
- 30 Kunnen de garantiekosten voor exporteurs worden gespecificeerd?
- 31 Is de uitgifte van verhandelbaar schuld papier in het geval van de notes-variant te omschrijven als een vorm van securitisatie die gepaard gaat met het aanvaarden van grotere risico's voor de Staat als bron van financieel rendement voor de investeerder?
- 32 Welke andere landen kennen garanties voor kapitaalverstrekkers voor handelsfinanciering die gelijksoortig zijn aan de EKG? Sinds wanneer bestaan dergelijke garantiestellingen in deze landen?
- 33 Zijn financieringsinstrumenten voor de ondersteuning van het bedrijfsleven bij het zakendoen in ontwikkelingslanden (o.a. Dutch Good Growth Fund (DGGF)) te omschrijven als een vorm van «direct lending»?
- 34 Kan het doorsluisrisico dat optreedt bij de EKG nader worden omschreven?
- 35 Hoe wordt gemeten en gemonitord wie – exporteur, bank, investeerder – welk financieringsvoordeel verkrijgt bij de verstrekking van een EKG-dekking?
- 36 Welke exporteurs hebben het grootste belang bij de EKG?
- 37 Welke effecten heeft de EKG voor de positie van de afnemers van Nederlandse exporten in het buitenland, in het bijzonder in ontwikkelingslanden?
- 38 Waarom zijn de effecten op maatschappelijk verantwoord ondernemen niet in de beleidsdoorlichting opgenomen, terwijl de begroting van Financiën hierbij expliciet een rol toekent aan de Minister van Financiën en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking?

- Nr. Vraag
- 39 In hoeverre zijn de effecten van het Nederlandse exportfinancieringsbeleid op maatschappelijk verantwoord ondernemen anders dan die van de benchmarklanden Duitsland, Zweden, Denemarken en Finland die een directe vorm van exportfinanciering kennen?
- 40 Waarom is in deze beleidsdoorlichting niet het gehele, of in ieder geval een substantieel deel van beleidsartikel 5 geëvalueerd, conform de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek 2012? Wat is de toegevoegde waarde van een beleidsdoorlichting boven een gewone evaluatie als niet het gehele beleidsterrein wordt doorgelicht?
- 41 Volgens de brief van het Kabinet levert de exportkredietgarantie (EGK) een positieve bijdrage aan de Nederlandse concurrentiepositie. Uit welke cijfers blijkt dat de exportkredietgarantie een positieve bijdrage heeft?
- 42 De conclusie uit de brief van het Kabinet is dat de EGK ook na 2014 wordt voortgezet. Is dit een definitieve voortzetting van de EGK of wordt er over 2 jaar opnieuw een beleidsdoorlichting gehouden die ervoor kan zorgen dat de EGK wordt afgeschaft?
- 43 De concurrentiepositie van de Nederlandse exporteurs is vooruitgegaan. In hoeverre kan dat één op één worden toegeschreven aan de EGK?
- 44 Waarom is deze beleidsdoorlichting beperkt tot een analyse van de beschikbaarheid en de prijs van exportfinanciering, zonder de randvoorwaarden »minimale budgettaire consequenties» en »het niet verstoren van de markt» daarbij te evalueren?
- 45 Klopt het dat de premies die worden betaald voor de exportkredietgarantie kostendekkend voor zowel de overheid als de bank zijn?
- 46 Staan er op termijn nog meer plannen op stapel om de concurrentiepositie te verbeteren?
- 47 In de brief wordt ook aangegeven dat de risico's voor de staat zeer beperkt zijn. Wat zijn precies de risico's die de staat loopt?
- 48 Ook wordt er inmiddels een vierde variant ontwikkelt op het gebied van exportkredietgaranties. Deze vierde variant houdt in dat de EGK kan worden opgeknipt in kleine stukjes (obligaties) zodat die makkelijker verhandelbaar zijn. Is deze variant al beschikbaar? Zo nee, wanneer komt deze beschikbaar?
- 49 Kunt u een uitsplitsing geven van de bijdrage van export van goederen en diensten aan het BBP van binnen en buiten de EU en de ontwikkeling hiervan in de afgelopen vijf jaar?
- 50 In 2013 bedroeg de export € 500 miljard. Op blz. 4 staat »Wereldwijd wordt ongeveer 6% van de totale exporten verzekerd door private kredietverzekeraars, maar in het eurogebied is dat 12%». Wordt de rest van die exporten dan door de staat verzekerd?
- 51 Kunt u meer vertellen over de relatie tussen de «net stable funding ratio» in relatie tot de EKG? Wat houdt deze indicator precies in en hoe zou deze gevolgen kunnen hebben voor de EKG?
- 52 Kunt u toelichten of er substantiële verschillen zijn in ontwerp tussen Nederland en andere lidstaten die een exportkredietgarantie aanbieden en zo ja, kunt u deze verschillen beschrijven?
- 53 Welke randvoorwaarden hanteren de verschillende benchmarklanden, en in het bijzonder Duitsland, Zweden, Finland en Denemarken bij hun exportkredietfinanciering?
- 54 Kunt u een kwantificering geven van de voorsprong die exporteurs uit landen met directe steun hebben? In hoeverre loopt de Nederlandse concurrentiepositie als gevolg van de in Nederland gekozen exportkredietfinanciering achter op die van het buitenland?

- Nr. Vraag
- 55 Kunt u een kwantificering geven van de voorsprong die exporteurs uit landen met directe steun hebben? In hoeverre loopt de Nederlandse concurrentiepositie als gevolg van de in Nederland gekozen exportkredietfinanciering achter op die van het buitenland?
- 56 Hoe groot is de directe financiering van de benchmarklanden, en in het bijzonder die van Duitsland, Zweden, Finland en Denemarken? In hoeverre verschilt hun concurrentiepositie als gevolg hiervan met die van Nederland?
- 57 Op welke onderdelen van de exportkredietfaciliteiten is het wél mogelijk de faciliteiten van de andere landen te volgen?
- 58 In welke mate is er geen sprake van een level playingfield binnen de EU?
- 59 Onder aan blz. 13 staat «Enige verschillen op het level playingfield zijn dan ook onoverkomelijk.» Wordt er tegen dit ongelijk speelveld binnen Europa niet door «Busset» opgetreden? Zo ja, hoe. Zo, nee waarom niet?
- 60 Kunt u aangeven welk percentage van de Nederlandse export gebruik maakt van een EKG?
- 61 Bij de bepaling van de additionele garantieverplichtingen wordt er uitgegaan van 10% van het totale gegarandeerde bedrag omdat het risico beperkt is tot één betalingstermijn. Kunt u dit verhelderen of aannemelijk maken? Om welk bedrag gaat het?
- 62 Kunt u toelichten aan welke banken tot nu toe een exportkredietgarantie is afgegeven?
- 63 Op basis van de EU-regels voor staatssteun geldt dat voor de EKG tenminste een kostendekkende premie moet worden gevraagd. Kunt u onderbouwen of hier sprake is van een kostendekkende premie?
- 64 Kunt u de jaarlijkse defaultkans per rating onderbouwen of aannemelijk maken?
- 65 Kunt u toelichten welk deel van de investeerders die profiteren van een exportkredietgarantie bestaat uit institutionele beleggers?
- 66 U stelt dat de EKG voor banken vooral interessant is voor transacties vanaf € 100 miljoen. Probeert de overheid op enigerlei wijze de interesse te wekken bij banken voor kleinere transacties zodat ook kleinere exporteurs een kans krijgen? Zo ja, hoe?
- 67 Kunt u de nieuwe vierde variant die u in de kabinetsreactie aankondigt nader (uitgebreid en toegankelijk) toelichten?
- 68 Welke verbeterpunten uit de beleidsdoorlichting) neemt u wel, en welke neemt u niet over bij de in de kabinetsreactie aangekondigde vierde variant? Kunt u uw antwoord uitgebreid motiveren?
- 69 Wat zijn de te verwachten effecten van de in de kabinetsreactie aangekondigde vierde variant? In hoeverre wordt het gelijkwaardig speelveld van de Nederlandse exporteurs hiermee hersteld?
- 70 Wat gaat u doen met de aanbeveling dat het van belang blijft de premie te blijven monitoren? Wanneer wordt de Kamer hierover geïnformeerd?
- 71 De beleidsdoorlichting stelt dat onderzoek naar de doeltreffendheid van de EKG moeilijk is. Probeert u op enigerlei wijze de inzichtelijkheid van de doeltreffendheid van de EKG te verbeteren. Zo ja, hoe?
- 72 Wordt dit onderzoek uitgevoerd door het Ministerie van Financiën, of door een externe partij?
- 73 Wat zijn de uitgangspunten en randvoorwaarden bij dit onderzoek? Wordt net als in de beleidsdoorlichting EKG uitgegaan van de randvoorwaarden «minimale budgettaire consequenties» en «het niet verstoren van de markt» of worden ook alternatieve scenario's (zoals directe financiering) onderzocht?

- Nr. Vraag
- 74 Wat betekent de opmerking «het kost veel tijd om een nieuw instrument doeltreffend in de markt te zetten» voor het tijdpad van de eventueel in te voeren resultaten van het (op pagina 30) aangekondigde onderzoek?
- 75 Zal er in het voormeld aangekondigde onderzoek een relatie worden gelegd met de resultaten van de beleidsdoorlichting Exportkrediet- en investeringsverzekeringen die u voor 2016 heeft aangekondigd?
- 76 Kunt u toelichten wanneer het onderzoek naar de mogelijkheid om de exportkredietgarantie zodanig te verbeteren dat het een volwaardig alternatief is voor de financieringsinstrumenten die door andere overheden worden aangeboden, naar de Kamer gestuurd zal worden?